

Sprawozdanie z działalności Instytutu Historii PAN w 2012 r.

W ubiegłym roku IH PAN uzyskał nowe źródła finansowania prac badawczych i dokumentacyjnych – obok dotacji bazowej, służącej utrzymaniu potencjału badawczego, uzyskano środki z dwóch modułów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Moduł badawczy uwzględnia projekty dotyczące długofalowych prac dokumentacyjnych, edytorskich i badawczych o fundamentalnym znaczeniu dla dziedzictwa i kultury narodowej. W ramach tego modułu Instytut kontynuuje 7 tematów z I edycji, II edycja przyniosła nam środki na realizację 4 tematów.

W ramach **modułu wspierającego młodych humanistów** środki na badania otrzymała jedna z doktorantek IH PAN.

Moduł upowszechniający wyniki polskich badań humanistycznych na świecie przewiduje tłumaczenie i publikację w wydawnictwach naukowych o międzynarodowym zasięgu dzieł opublikowanych w języku polskim o wysokim poziomie naukowym i doniosłości merytorycznej. Oprócz 4 dzieł, które już są tłumaczone na język angielski, II edycja konkursu NPRH uwzględniła wnioski kolejnych 7 autorów.

Rozstrzygnięcie konkursu w ramach programu INDEX Plus, przewidującego wprowadzenie elektronicznych wydań w obcojęzycznych wersjach (w szczególności w języku angielskim) najważniejszych czasopism polskiej humanistyki wydawanych dotychczas w języku polskim, w tym także specjalnych numerów czasopism zawierających wybór materiałów szczególnie przydatnych dla czytelników spoza kręgu użytkowników języka polskiego, objęło 4 czasopisma wydawane przez IH PAN: *Acta Poloniae Historica*, *Kwartalnik Historyczny*, *Odrodzenie i Reformacje w Polsce* oraz *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*.

Wzrasta liczba projektów badawczych (indywidualnych i zespołowych) finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki (szczegółowy wykaz w p. III). Godny podkreślenia jest znaczący w nich udział młodych badaczy, nie tylko w charakterze uczestników, ale również jako kierowników projektów.

Coraz powszechniejsze jest prezentowanie dorobku naukowego w postaci publikacji internetowych, tak książek, jak i artykułów. W 2012 r. było to już ok. 25 pozycji. Natomiast cały dorobek w ujęciu liczbowym przedstawia się następująco: opublikowano ponad 620 pozycji, w tym 47 wydawnictw książkowych (15 – prac autorskich, 9 – „warsztatowych”, 17 – redagowanych i 6 – popularno-naukowych).

I Wybrane wyniki działalności naukowej

Prace wszystkich zespołów zajmujących się pracami o charakterze warsztatowym i dokumentacyjnym uzyskały finansowanie Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

- Polski Słownik Biograficzny – ukazały się drukiem z. 196, 197 i 198, zaś z. 199 zostanie opublikowany do końca I kwartału 2013 r.
- Bibliografia historii Polski XIX i XX w. (red. Danuta Urszula Ściegosz-Karpińska) – zespół rozpoczął pracę przy pomocy nowego programu komputerowego, utworzonego specjalnie na potrzeby bibliografii retrospektywnej. Baza obecnie liczy 1746 opisów czasopism, jednodniówek i kalendarzy oraz pozycji z literatury sporządzonych w latach ubiegłych. Autopsja oraz kwerendy, aczkolwiek w dalszym ciągu niezbędne w pracy dokumentalistów, są coraz częściej uzupełniane za pomocą katalogów internetowych. Kontynuowano prace nad cz. 4 tomu III dotyczącą wydań emigracyjnych w krajach europejskich, a także w Azji i obu Amerykach.
- Bibliografia historii polskiej (red. Anna Gruca) – pracowano nad dwoma rocznikami: za 2010 i 2011, z których pierwszy ukazał się już drukiem. Materiał tego tomu przekazano do włączenia do bazy bibliografii na stronie Instytutu Pamięci Narodowej.
Podjęto współpracę z redakcją bieżącej Bibliografii historii Śląska, która zaowocowała wymianą opisów bibliograficznych, co przyniosło pozycje z regionalnych czasopism śląskich oraz niemieckich i czeskich czasopism historycznych.
- Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu (red. Tomasz Jurek); opublikowano cz. V, z.1, s. 256 (oprac.: Paweł Dembiński, Tomasz Gidaszewski, Tomasz Jurek, Grażyna Rutkowska i Izabela Skierska);

- Słownik historyczno-geograficzny województwa krakowskiego w średniowieczu (red. Waldemar Bukowski), opublikowano cz. IV z. 3, s. 244 (oprac.: Jacek Laberschek, Karol Nabiałek, Marian Wolski, Maciej Zdanek, przy współudziale Andrzeja Marca i Macieja Mikuły);
- Słownik historyczno-geograficzny Mazowsza (red. Tomasz Jurek) – przygotowywany jest do druku (na podstawie tzw. kartoteki prof. Adama Wolffa) *Słownik historyczno-geograficzny ziemi warszawskiej*, pracowano m.in. nad plikami dotyczącymi części osad ziemi liwskiej.
- Atlas historyczny Polski. Wielkopolska w drugiej połowie XVI w. (red. Marek Słoń) – największym wyzwaniem jest budowanie aplikacji internetowej web-GIS (Geographic Information System) dla coraz większego zbioru źródeł. Wypada podkreślić, że zastosowanie nowoczesnych metod w kartografii historycznej niesie za sobą również aspekt dydaktyczny oraz popularyzacyjny; Pracownia Atlasu Historycznego uczestniczy w corocznie organizowanych Festiwalach Nauki, przybliżając zainteresowanym poszczególne etapy i metody pracy od rękopisu do cyfrowej mapy GIS.
- Wszyscy członkowie Pracowni Nauk Pomocniczych Historii i Edytorstwa uczestniczą w realizacji projektów:
 - *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy. Ziemia brzeska i województwo brzeskie XV–XVIII wiek; Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy. Księstwo mściławskie i województwo mściławskie XVI–XVIII wiek*
 - *Źródła kościelne do dziejów Polski i Rzeczypospolitej*

Rozpoczęto kwerendy archiwalne w kraju i za granicą, których efektem będą: publikacja kolejnych tomów 8 i 9 z serii „Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego” oraz cztery publikacje źródłowe, w tym jedna *Najstarsze papieskie przywileje dla Kościoła w Polsce* o znaczeniu dydaktycznym.

Po pięciu latach od wydania t. XI *Spółeczeństwa Polski średniowiecznej* (inicjatorem i wieloletnim – 31 lat – redaktorem serii był prof. Stefan K. Kuczyński) ukazał się t. XII pod red. Sławomira Górzyńskiego.

Badania nad społeczeństwem i kulturą średniowieczną zaowocowały wydaniem następujących książek: *Takie sobie średniowieczne bajeczki* (Jacek Banaszkiewicz); *Casus pulchri de vitandis erroribus conscientiae pure. Orzeczenia pastoralne kanonistów i teologów krakowskich z XV wieku* (Krzysztof Bracha); *Księga ziemską krakowską*, t. II: 1394-1398 (wyd.: Waldemar Bukowski, Maciej Zdanek); *Drogi – granice – most. Studia o przestrzeni publicznej i sakralnej w średniowieczu* (Stanisław Bylina); *Poznańska kapituła katedralna schyłku wieków średnich. Studium prozopograficzne 1428-1500* (Paweł Dembiński); Heribert Holzapfel, *Podręcznik historii Zakonu Braci Mniejszych* (oprac.: Patrycja Gąsiorowska); Kobieliński Stanisław, *Lapidarium christianum. Symbolika drogich kamieni. Wczesne chrześcijaństwo i średniowiecze* (red.: Patrycja Gąsiorowska); *Starostwo olsztyńskie od XIV do połowy XVII wieku* (Karol Nabiałek); *Królewskie miasto Koło. Studia w 650. rocznicę lokacji miasta* (red.: Izabela Skierska). Ukazał się też obszerny zbiór studiów Bronisława Geremka *O średniowieczu* (wybór artykułów, przedmowa i współprac.: Hanna Zaremska), które „dobrze oddają jego indywidualność naukową, charakter i różnorodność zainteresowań badawczych”.

Prace badawcze dotyczące dziejów nowożytnych, skupiające się wokół historii społecznej i wzbogacone o tematykę żydowską ze szczególnym uwzględnieniem roli gmin żydowskich w rozwoju gospodarki miejskiej w Wielkim Księstwie Litewskim 17/18 w. (Maria Cieśla), przyniosły m.in. następujące publikacje: *Korespondencja Stanisława Augusta Poniatowskiego z Augustynem Debolim*, t. I (oprac.: Ewa Zielińska, Adam Danilczyk); *Sumariusz metryki koronnej. Księga wpisów podkanclerzego Jana Tarnowskiego MK 137 z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie 1592*, (oprac.: Krzysztof Chłapowski); *Upodobanie. Małżeństwo i związki nieformalne na wsi polskiej XVII-XVIII wieku: wyobrażenia społeczne i jednostkowe doświadczenia* (Tomasz Wiślicz); *Die Protestanten in Polen-Litauen (1696-1763). Rechtliche Lage, Organisation und Beziehungen zwischen den evangelischen Glaubens-gemeinschaften* (Wojciech Kriegseisen), jak również pod redakcją tegoż autora – Łukasz Kądziela: *Od Konstytucji do Insurekcji. Studia nad dziejami Rzeczypospolitej w latach 1791-1794*.

W ramach badań nad przeobrażeniami społecznymi XIX i XX w. koncentrowano się nad nową syntezą społeczeństwa II Rzeczypospolitej. Zorganizowano kilka warsztatów-konferencji (patrz pkt. IV), poświęconych roli czynników narodowych w tworzeniu modelu życia społecznego, procesom socjalizacyjnym w Polsce okresu

międzywojennego, demograficznym uwarunkowaniom procesów społecznych w tym okresie, wreszcie państwu jako czynnikowi współtworzącemu strukturę społeczną II RP oraz roli pracy w życiu społecznym. Trwają prace nad przygotowaniem do druku wyników kolejnych konferencji (przewidywany rok publikacji – 2014). Opublikowano I tom będący planem programu badawczego *Kultura i społeczeństwo II Rzeczypospolitej* w serii „Metamorfozy społeczne”, t. 4 (współred.: Włodzimierz Mędrzecki). Ponadto ukazały się: w serii „Migracje i społeczeństwo”, t. 15, *Migracje i wielkie metropolie* (red.: Jan E. Zamojski), *Kobieta w gospodarstwie domowym. Ziemia polska na tle porównawczym* (współred.: Katarzyna Sierakowska), praca Małgorzaty Nalewajko, będąca podstawą habilitacji, *Nieznani a bliscy. Historyczne i społeczne uwarunkowania recepcji polskiej imigracji przełomu XX i XXI wieku w Hiszpanii oraz Mit a rzeczywistość. Przestępczość osób narodowości żydowskiej w II Rzecz-pospolitej. Casus województwa lubelskiego* (Mateusz Rodak). Opublikowano tom VI serii wydawniczej „Klio polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej” (red.: Andrzej Wierzbicki).

Powołano do życia zespół antropologii historycznej, który – obok konwersatorium metodologicznego dyskutującego problemy i metody badań historii XIX i XX wieku – jednocześnie pełni funkcję seminarium doktorskiego dla uczestników studiów doktoranckich przy IH PAN.

Realizowano projekt „Ruch niepodległościowy Polski w I połowie XIX w.”; ukazała się, uhonorowana Nagrodą Pen Clubu, książka Wiktorii Śliwowskiej *Historyczne peregrynacje. Studia z dziejów Polaków i Rosjan w XIX wieku* (red.: Anna Brus) oraz praca *Droga do narodowej klęski* (Jerzy Jedlicki), niewielka, lecz ważna „opowieść o tym, jak doszło do największej polskiej tragedii czasów porozbiorowych, jak najszlachetniejsze intencje gorących patriotów, gotowych życie swoje poświęcić dla odzyskania wolności przez ojczyznę, przywiodły najsroższą dla niej niewolę i nieopisane straty”.

W zakresie prac nad historią idei kontynuowano projekt dotyczący specyfiki polskiego rozwoju dziejowego (Maciej Janowski), który na tym etapie przybiera kształt czterech bloków tematycznych – debat na temat specyfiki lub typowości rozwoju historycznego w różnych krajach Europy Środkowej, specyfiki rozwoju kultur

narodowych w warunkach braku wsparcia państwowego, specyfiki życia miejskiego i rozwoju wielkich miast w Europie Środkowo-Wschodniej oraz specyficznym zjawiskom życia politycznego w regionie. Ponadto kontynuowano prace na temat historii porównawczej upadku Świętego Cesarstwa i upadku Rzeczypospolitej w literaturze historycznej XIX w., historii radykalnych ruchów prawicowych w pierwszych latach XX wieku oraz w okresie międzywojennym. Ukazał się tom *Studia z dziejów trójjęzycznej prasy żydowskiej na ziemiach polskich (XIX-XX w.)* (red. Joanna Nalewajko-Kulikov, przy współpracy Grzegorza P. Bąbiaka i Agnieszki J. Cieślikowej).

Badania dotyczące historii Prus, Pomorza oraz Gdańska na przestrzeni dziejów były kontynuowane; finalizują się prace nad cz. 1 t. V *Historii Pomorza* (red.: Szczepan Wierchosławski) oraz t. III *Historii Prus*, obejmującym okres 1806-1871.

W ramach programu ramowego „Dom gdański i jego mieszkańcy od późnego średniowiecza do początku XIX w.” opublikowano cz. 2: *Studia i materiały do dziejów domu gdańskiego od XV do połowy XIX w.* (red.: Edmund Kizik)., zaś *Szkice z życia codziennego w Gdańsku 1945-1989* (współred.: Edmund Kizik) zapewne stanowić będą integralną część t. VI *Historii Gdańska*. Ponadto ukazała się pięknie wydana pozycja *Dżuma, ospa, cholera. W trzechsetną rocznicę wielkiej epidemii w Gdańsku i na ziemiach Rzeczypospolitej w latach 1708-1711* (red.: Edmund Kizik) oraz *Prusy Królewskie 1454–1772. Społeczeństwo – Kultura – Gospodarka* (red.: Edmund Kizik).

Badania nad historią najnowszą koncentrowały się głównie wokół problematyki międzynarodowego położenia Polski i koncepcji *Encyklopedii historii społecznej PRL*. Historiografia czasów najnowszych wzbogaciła się o następujące pozycje: *Ruch prometejski i walka o przebudowę Europy Wschodniej (1918-1940). Studia i szkice* (red.: Marek Kornat), tegoż autora *Polen zwischen Hitler und Stalin. Studien zur polnischen Außenpolitik in der Zwischenkriegszeit* oraz obszerne wydawnictwa źródłowe: Jerzy Giedroyc, Czesław Miłosz, *Listy 1964-1972 i 1973-2000*. Ponadto ukazały się: dwa tomy z serii „Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy”, współredagowane przez Tadeusza Epszteina: t.6 *Generalne Gubernatorstwo. Relacje i dokumenty* oraz t. 7 *Spuścizny*, a także *Kształtowanie się stosunków polsko-czechosłowackich w latach 1945-1980* (Marek K. Kamiński); *Archidiecezja gnieźnieńska w czasach komunizmu 1945-1980* (Bartosz Kaliski), jak również dwa tomy studiów będące pokłosiem konferencji z 2007 r. *The Crimean War*

1853-1856. *Colonial Skirmish or Rehearsal for World War? Empires, Nations, and Individuals* (red.: Jerzy Borejsza) i z 2009 r. *Spojrzenie na Polski Wrzesień 1939 roku* (red.: Tadeusz Kondracki).

Przygotowywano do druku t. XI wydawnictwa ciągłego „Polska 1944-45-89. Studia i Materiały” (red. Tomasz Szarota).

Do osiągnięć roku 2012 należy zaliczyć przede wszystkim :

- Paweł Dembiński, *Poznańska kapituła katedralna schyłku wieków średnich. Studium prozopograficzne 1428-1500*
- Tomasz Wiślicz, *Upodobanie. Małżeństwo i związki nieformalne na wsi polskiej XVII-XVIII wieku: wyobrażenia społeczne i jednostkowe doświadczenia.*

II Tytuły i stopnie naukowe uzyskane w IH PAN w 2011 r.

Profesor

- dr hab. Wojciech Kriegseisen

Doktorzy habilitowani

- dr Grzegorz Paweł Bąbiak – „Sobie, ojczyźnie czy potomności.... Wybrane problemy mecenatu kulturalnego elit na ziemiach polskich w XIX wieku”
- dr Joanna Gierowska-Kałuża – „Raporty straży kresowej 1919-1920. Ziem Północno-Wschodnich opisanie” seria O NIEPODLEGŁĄ I GRANICE. T.VII.

Doktorzy

- mgr Raluca Elena Goleşteanu – „Roads to Europe. Debates on Modernization and Westernization in Romania and Habsburg Galicia 1866-1914”
- mgr Paweł Libera – „Józef Łobodowski (1909-1988), biografia polityczna”
- mgr Rafał Łysoń – „Polskie ugrupowania ugodowe w Wielkim Księstwie Poznańskim w latach 1894-1918”
- mgr Marcin Wolniewicz – „Rosja w polskiej propagandzie powstańczej 1863-1864”

III Projekty badawcze („granty”) realizowane w 2012 r. w IH PAN

Lp.	Tytuł grantu	Kierownik	Wykonawcy	Czas projektu
GRANTY ZAKOŃCZONE				
1.	Polityka lokalna w Wielkim Księstwie Litewskim w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiełłów w latach 1732 – 1795 PROMOTORSKI	prof. Wojciech Kriegseisen	prof. Wojciech Kriegseisen	01.10.2009 - 28.01.2012
2.	Przygotowanie do druku źródła: A. Grabianka, Statističeskije sveděniâ o poměšičih' iměniâh' kievskoj, podol'skoj i volynskoj gubernii..., St. Petersburg' 1860, rkps, Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, sygn. 5985, k. 231	prof. Tadeusz Epsztein	prof. Tadeusz Epsztein	24.04.2009 - 23.04.2012
3.	Nauki pomocnicze historii (cz. III, kontynuacja): paleografia, epigrafika, edytorstwo	prof. Tadeusz Trajdos	prof. Tadeusz Trajdos 4 osoby spoza IH PAN	24.04.2009 - 23.04.2012
4.	Iura vicariorum. Kopiařusz kolegium wikariuszy katedry poznańskiej z XV w.	dr hab. prof. IH PAN Izabela Skierska	dr hab. prof. IH PAN Izabela Skierska prof. Tomasz Jurek dr Grażyna Rutkowska dr Paweł Dembiński dr Tomasz Gidaszewski	24.04.2009 - 23.04.2012
5.	Księga ziemska konińska 1394 – 1416	dr Tomasz Gidaszewski	dr Tomasz Gidaszewski prof. Tomasz Jurek	07.05.2009 - 06.05.2012
6.	Rzeczpospolita Obojga Narodów w angielskich publikacjach prasowych, 1620-1660. Przygotowanie bazy danych i opracowanie problemu	dr Anna Kalinowska	dr Anna Kalinowska	06.09.2010 - 05.09.2012
7.	Historyczne uwarunkowania recepcji polskiej imigracji przełomu XX i XXI wieku w Hiszpanii	dr Małgorzata Nalewajko	dr Małgorzata Nalewajko	06.09.2010 - 05.09.2012
8.	Życie codzienne na ziemiach Pomorza Nadwiślańskiego w I połowie XX stulecia – procesy modernizacji i zmiany warunków materialnych	prof. Szczepan Wierchosławski	prof. Szczepan Wierchosławski dr Tomasz Łaskiewicz dr Tomasz Krzemiński 1 osoba spoza IH PAN	09.10.2009 - 08.10.2012
9.	Nauki pomocnicze historii (kontynuacja, cz. IV) – genealogia średniowiecza polskiego	prof. Jan Wroniszewski	3 osoby spoza IH PAN	09.10.2009 - 08.10.2012
10.	Od Komunistycznej Partii Polski do „Radia Madryt” – biografia polityczna Józefa Łobodowskiego (1909 – 1988) - PROMOTORSKI	dr Paweł Libera	Opieka: prof. Jerzy Borejsza	17.09.2009 - 31.12.2012

GRANTY W TOKU				
1.	Spółeczeństwo II Rzeczypospolitej	prof. Janusz Żarnowski	prof. Janusz Żarnowski prof. Anna Landau – Czajka dr Olga Linkiewicz prof. Włodzimierz Mędrzecki dr Mateusz Rodak dr Katarzyna Sierakowska 2 osoby spoza IH PAN	26.03.2010 - 25.03.2013
2.	Michał Rola – Żymierski (1890 – 1989) – biografia polityczna i wojskowa	dr Jarosław Pałka	2 osoby spoza IH PAN	26.03.2010 - 25.03.2013
3.	Ruch niepodległościowy Polski w pierwszej połowie XIX wieku – studia i materiały	prof. Wiktoria Śliwowska	prof. Wiktoria Śliwowska dr Anna Brus dr Mariusz Kulik dr Magdalena Micińska prof. Andrzej Nowak 12 osób spoza IH PAN	24.05.2010 - 23.05.2013
4.	Pariasi II Rzeczypospolitej – świat międzywojennych przestępców na przykładzie woj. warszawskiego i łódzkiego	dr Mateusz Rodak	dr Mateusz Rodak	03.09.2010 - 02.09.2013
5.	Monumenta Vaticana res gestas Polonicas illustrantia, tom 1, część 1 (1378-1393)	dr Marek Kowalski	dr Marek Kowalski prof. Tomasz Jurek 1 osoba spoza IH PAN	03.09.2010 - 02.09.2013
6.	Między historią a literaturą. Wizerunek kobiety w rosyjskiej prozie radzieckiej lat 20. i 30. XX w.	mgr Natalia Pietkiewicz	Opieka: prof. Andrzej Nowak	01.12.2011 - 30.11.2014
7.	Granica wschodnia cywilizacji zachodniej w średniowieczu	prof. Zbigniew Dalewski	prof. Zbigniew Dalewski prof. Roman Michałowski prof. Hanna Zaremska	01.12.2011 - 30.11.2014
8.	Modele władzy dynastycznej w Europie Środkowo-Wschodniej we wczesnym średniowieczu	prof. Zbigniew Dalewski	prof. Zbigniew Dalewski	01.12.2011 - 30.11.2014
9.	Specyfika rozwojowa dziejów Polski i Europy Środkowej. Analiza historyczna debat o wyjątkowości narodowej i regionalnej	prof. Maciej Janowski	prof. Maciej Janowski prof. Wiktoria Śliwowska prof. Magdalena Micińska	01.12.2011 - 30.11.2014
10.	Idee rasowe, charakterologia narodowa i etnopsychologia w Europie Środkowo-Wschodniej w kontekście I wojny światowej	dr Maciej Górny	dr Maciej Górny	01.12.2011 - 30.11.2014

11.	Dyskusja wokół idei kultury i sztuki narodowej na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku, na tle prądów europejskich	mgr Adrianna Sznepik	mgr Adrianna Sznepik (doktorantka) Opieka: prof. Tadeusz Epsztein	01.12.2011 - 30.11.2014
GRANTY NOWE				
1.	Wykorzystanie danych środowiskowych do badania gospodarek społeczeństw przednowoczesnych	dr Adam Izdebski	Adam Izdebski 2 osoby spoza IH PAN	10.04.2012 - 09.12.2013
2.	Sumaryzacja Metryki Koronnej 138	dr hab. prof. IH PAN Krzysztof Chłapowski	Krzysztof Chłapowski	09.08.2012 - 08.08.2013
3.	Sprawa „taterników”: śledztwo w sprawie współpracowników paryskiej „Kultury” i ich proces (1968-1970). Aspekty polityczne, prawne i społeczne	Dr Bartosz Kaliski	Bartosz Kaliski	09.08.2012 - 08.04.2014
4.	Zamieszkiwanie kamienicy czynszowej Warszawy (1870-1914)	mgr Aleksander Łupienko	Aleksander Łupienko	20.08.2012 - 19.08.2015
5.	Kulturowa historia zdrowia i choroby na wsi polskiej w drugiej połowie XX wieku. Studium zmian	dr Ewelina Szpak	Ewelina Szpak	09.08.2012 - 31.08.2015
6.	Cmentarze i kult przodków jako element dyskursu tożsamościowego mieszkańców Mazur i ich potomków po 1945 roku, na przykładzie powiatów węgorszewskiego i giżyckiego	mgr Mateusz Olgierd Braun	Mateusz Braun	20.09.2012 - 19.09.2015
7.	Edycja źródeł dyplomatycznych do panowania Stanisława Augusta	dr Adam Danilczyk	Adam Danilczyk Dorota Dukwicz Ewa Zielińska Monika Jusupović	20.08.2012 - 19.08.2017

GRANTY PRZYZNANE W 2012 (początek 2013 r.)

1. „Opracowanie edycji ksiąg kamlarskich Głównego Miasta Gdańska z drugiej połowy XIV-XV wieku”, dr Marcin Grulkowski;
2. „Elity polityczne i gospodarcze Besarabii w okresie międzywojennym”, mgr Jakub Ber

WNIOSKI ZŁOŻONE W AKTUALNYM NABORZE

(rozstrzygnięcie w czerwcu 2013 r.)

1. „Rzeczpospolita w stosunkach prusko-rosyjskich po Połtawie (po 1709)”, dr Jacek Nowicki;
2. „Motoryzacja w PRL (1955-1970). Fakty i konteksty”, dr Hubert Wilk;
3. „Wielka własność ziemska w guberni podolskiej w I poł. XIX w.”, dr hab. prof. IH PAN Tadeusz Epsztein;

4. „Edycja krytyczna "Kroniki halicko-wołyńskiej" wraz z komentarzami oraz tłumaczeniem”, dr hab. Dariusz Dąbrowski;
5. „Jak „kształtowała” się pamięć? Analiza wywiadów biograficznych z byłymi żołnierzami ludowego Wojska Polskiego”, dr Jarosław Pałka;
6. „Słowiańscy królowie, plemiona i Karolingowie. Słowiańskie Barbaricum jako zorganizowane przedłużenie cesarstwa”, dr Robert Kasperski;
7. „Zniszczenia wojenne na obszarze Rusi Czerwonej w XVII wieku”, dr Andrzej Gliwa;
8. „Recepcja włoskiej kultury intelektualnej w krakowskim środowisku uniwersyteckim od około drugiej połowy XIV wieku do końca XV wieku”, mgr Anna Horeczy;
9. „Międzywojenny Sambor w perspektywie historyka i świadka przeszłości”, mgr Ewa Nizińska;
10. „Motywacje i konsekwencje emigracji w opowieściach emigrantów lat 80. XX wieku. Kulturowe i społeczne znaczenie zjawiska”, mgr Magdalena Wnuk;
11. „Niemieckojęzyczni mieszkańcy osiemnastowiecznej Warszawy”, mgr Marta Kuc-Czerep.

IV Konferencje organizowane lub współorganizowane przez IH PAN w 2012 r.

1. NARODOWOŚCI I ROLE SPOŁECZNE (IH PAN)

Warszawa, 26–27 stycznia 2012 r.

2. PROCESY SOCJALIZACJI W DRUGIEJ RZECZYSPOLITEJ - (IH PAN)

Warszawa, 1-2 marca 2012 r.

3. SZKICE DO OBRAZU DEMOGRAFICZNEGO LUDNOŚCI - (IH PAN)

Warszawa, 23 marca 2012 r.

4. PAŃSTWO I SPOŁECZEŃSTWO 1918-1939 - (IH PAN)

Warszawa, 17-18 maja 2012 r.

5. WOJNA I DYPLMACJA. WIELKIE KSIĘSTWO LITEWSKIE W POLITYCE EUROPEJSKIEJ (XIV-XIX WIEK) - (IH PAN, IH UW, IH PRAWA UW)

Warszawa, 25-26 września 2012 r.

6. WŁADYSŁAW KONOPCZYŃSKI JAKO BADACZ DZIEJÓW XVIII WIEKU – (IH PAN, IH UW)

Warszawa, 17-18 września 2012 r.

7. PRACA I SPOŁECZEŃSTWO 1918-1939 - (IH PAN)

Warszawa, 20-21 września 2012 r.

8. INTER-CULTURAL TRANSMISSION OF INTELLECTUAL TRADITIONS IN THE MIDDLE AGES AND THE EARLY MODERN PERIOD. A COMPARATIVE PERSPECTIVE – (IH PAN, IH UW)

Warszawa, 27-29 września 2012 r.

9. SPOŁECZEŃSTWO STAROPOLSKIE A WOJSKO – (IH PAN, TMH)

Warszawa, 8-9 listopada 2012 r.

10. RUŚ W EPOCE NAJAZDÓW MONGOLSKICH (1223-1480) – (IH PAN, IH UW, IH UJ, Studium Europy Wschodniej UW)

Warszawa, 15-17 listopada 2012 r.

V Działalność wydawnicza w 2012 r.

ogółem		w tym:							
liczba tytułów/ tomów	nakład (liczba egz.)	publikacje zwarte:		publikacje ciągłe:		w tym czasopisma		pozostałe:	
		liczba tytułów/ tomów	nakład (liczba egz.)	liczba tytułów/ tomów	nakład (liczba egz.)	liczba tytułów/ tomów	nakład (liczba egz.)	liczba tytułów/ tomów	nakład (liczba egz.)
43/56	26280	29	9110	13/24	16920	9/18	10570	1	250

W roku 2012 został utrzymany dotychczasowy rytm wydawania czasopism i wydawnictw ciągłych Instytutu. Łączna liczba publikacji (tytułów i tomów) wydawanych lub współwydawanych nieznacznie przewyższa średnią z ostatnich lat.

VI Współpraca naukowa z zagranicą w 2012 r.

W okresie objętym sprawozdaniem w ramach wymiany badawczej Instytut gościł 34 uczonych zagranicznych, natomiast pracownicy Instytutu wyjeżdżali w celach naukowo badawczych 31 razy. W stosunku do lat poprzednich można zaobserwować zmianę struktury dofinansowania wyjazdów i przyjazdów naukowców – regularne zmniejszanie limitów na wyjazdy finansowane ze środków budżetowych przeznaczonych na międzynarodową wymianę naukową, skutkuje poszukiwaniem dofinansowania wyjazdów poza środkami statutowymi i w rezultacie coraz większa część kosztów wyjazdów naukowych jest pokrywana z indywidualnych środków grantowych naukowców.

W ostatnim roku Instytut był także współorganizatorem cyklicznej konferencji międzynarodowej o charakterze dwustronnym - XXI spotkania Komisji Lituanistycznej pt. „Wojna i dyplomacja. Wielkie Księstwo Litewskie w polityce europejskiej”. Z konferencji o charakterze międzynarodowym warto również wspomnieć konferencję w ramach projektu „Colloquia Rusica”: „Ruś w epoce najazdów mongolskich 1223-1480” zorganizowaną przy współpracy z Instytutem Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Instytut był także współorganizatorem cyklu krajowych konferencji „Społeczeństwo II Rzeczypospolitej” organizowanych przez Pracownię Przeobrażeń Społecznych XIX i XX wieku – w 2012 roku odbyło się pięć kolejnych konferencji: „Narodowości i role społeczne”, „Demografia”, „Procesy socjalizacyjne w Drugiej Rzeczypospolitej”, „Państwo a społeczeństwo” oraz „Praca”.

W zakresie zinstytucjonalizowanych form współpracy IH PAN odnowił porozumienie o współpracy z Ukraińskim Katolickim Uniwersytetem we Lwowie, Instytutem Historii Narodowej Akademii Nauk Białorusi oraz Instytutem Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk, podpisał również umowę o współpracy naukowej w zakresie geografii historycznej z Katedrą Historii Frankonii na Uniwersytecie w Würzburgu i Instytutem Historii Europejskiej w Moguncji (Niemcy) oraz z czeskim Centrum Medievistických Studií.

Pracownicy Instytutu uczestniczyli również w międzynarodowych konferencjach za granicą, bądź wygłaszali wykłady w zagranicznych ośrodkach o międzynarodowym prestiżu (m.in. Biblioteka Stefanyka we Lwowie, Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, University of Washington w Seattle). Warto też podkreślić aktywny udział pracowników Instytutu w organizacji lekcji i warsztatów w ramach Festiwalu Nauki (Pracownia Atlasu Historycznego).

VII Nagrody i wyróżnienia, jakimi zostali uhonorowani pracownicy IH PAN w 2012 r.

Nazwa/rodzaj nagrody	Za co przyznana	Przez kogo przyznana	Komu przyznana
PEARL RESNICK POSTDOCTORAL FELLOW UNITED STATES MEMORIAL	ZA PRACĘ NAUKOWĄ	HOLOCAUST MUSEUM WASZYNGTON D.C	Dr NATALIA ALEKSUN-MĄDRZAK
NAGRODA I WYDZIAŁU NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH W DZIEDZINIE HISTORII KULTURY	ZA PRACĘ "SOBIE, OJCZYŹNIE I POTOMNOŚCI..."	POLSKA AKADEMIA NAUK	DR HAB. GRZEGORZ BĄBIAK
KRAKOWSKA KSIĄŻKA MIESIĄCA	ZA "KALENDARIUM LWOWA 1918-1939"	ŚRÓDMIEJSKI OŚRODEK KULTURY W KRAKOWIE	DR AGNIESZKA BIEDRZYCKA
MEDAL KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ	ZA DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNĄ w UMK	UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU	PROF. DR HAB. JERZY BOREJSZA
STYPENDIUM DLA WYBITNYCH MŁODYCH NAUKOWCÓW	ZA WYBITNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE	MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	DR MARIA CIEŚLA
STYPENDIUM „KWERENDA”	ZA PRACĘ NAUKOWĄ	FUNDACJA NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ	DR MARIA CIEŚLA
STYPENDIUM „KWERENDA”	ZA PRACĘ NAUKOWĄ	FUNDACJA NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ	DR MACIEJ GÓRNY
NAGRODA III STOPNIA REKTORA PWST W KRAKOWIE	ZA DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNĄ	REKTOR PWST W KRAKOWIE, PROF. EWA KUTRYŚ	MGR JACEK KABATA
NAGRODA PREZESA RADY MINISTRÓW	ZA OSIĄGNIĘCIE NAUKOWE [ZA KSIĄŻKĘ PT. THE CRIMEAN KHANATE AND POLAND-LITHUANIA. INTERNATIONAL DIPLOMACY ON THE EUROPEAN PERIPHERY (15TH-18TH CENTURY). A STUDY OF PEACE TREATIES FOLLOWED BY ANNOTATED DOCUMENTS, LEIDEN-BOSTON 2011]	PREZES RADY MINISTRÓW	DR HAB. PROF. IHPAN DARIUSZ KOŁODZIEJCZYK
NAGRODA IM. BEKIRA CZOBANZADEGO	ZA NAJLEPSZE STUDIUM NAUKOWE W ZAKRESIE HISTORII KRYMU	FUNDACJA BEKIRA CZOBANZADEGO (BEKIR COBAN-ZADE ADINA XAYRIYE VAQFI)	DR HAB. PROF. IHPAN DARIUSZ KOŁODZIEJCZYK
STYPENDIUM DLA WYBITNYCH MŁODYCH NAUKOWCÓW	ZA WYBITNE OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE	MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	DR ADAM KOŻUCHOWSKI
FULBRIGHT SENIOR ADVANCED RESEARCH AWARD	ZA PRACĘ NAUKOWĄ	KOMISJA FULBRIGHTA W POLSCE	DR OLGA LINKIEWICZ
MISTRZ FUNDACJI NAUKI POLSKIEJ - laureat	ZA PRACĘ Z "MŁODĄ KADRĄ"	FUNDACJA NAUKI POLSKIEJ	PROF. DR HAB. ANDRZEJ NOWAK

NAGRODA "RZECZPOSPOLITEJ" IM. JERZEGO GIEDROYCIA	ZA DZIAŁALNOŚĆ W IMIĘ POLSKIEJ RACJI STANU	JURY PRZY "RZECZPOSPOLITEJ" POD PATRONATEM PREZYDENTA RP	PROF. DR HAB. ANDRZEJ NOWAK
MEDAL "ZA MĄDROŚĆ OBYWATELSKĄ"	ZA PUBLICYSTYKĘ	MIESIĘCZNIK "KRAKÓW"	PROF. DR HAB. ANDRZEJ ROMANOWSKI
NAGRODA W KONKURSIE „POLSKA WIEŚ – DZIEDZICTWO I PRZYSZŁOŚĆ” W KATEGORII PRACE NAUKOWE: ROZPRAWA DOKTORSKA: MENTALNOŚĆ LUDNOŚCI WIEJSKIEJ W PRL. STUDIUM ZMIAN.	ZA ROZPRAWĘ DOKTORSKĄ	FUNDACJA NA RZECZ ROZWOJU POLSKIEGO ROLNICTWA, WYDAWNICTWO NAUKOWE SCHOLAR	DR EWELINA SZPAK
NAGRODA FUNDACJI IM. ALEKSANDRA GIEYSZTORA	ZA KSIĄŻKĘ: „POLITYKA KSIĄŻĄT MAZOWIECKICH WOBEC WŁADZ KOŚCIOŁA OD POCZ XIV W DO 1526 r.”	FUNDACJA IM. ALEKSANDRA GIEYSZTORA	DR ANNA SALA
NAJLEPSZA KSIĄŻKA HISTORYCZNA 2011	ZA KSIĄŻKĘ "KTO WYRĄBIE WIĘCEJ ODE MNIE?". WSPÓŁZAWODNICTWO PRACY ROBOTNIKÓW W LATACH 1947-1955 W POLSCE	FUNDACJA IM. TOMASZA STRZEMBOSZA	DR HUBERT WILK

Warszawa, 28 lutego 2013 r.

Dyrektor Instytutu Historii PAN

Prof. dr hab. Wojciech Kriegseisen